

eenkomstige periode van 1930. Wanneer men bedenkt, dat het netto-bedrijfsverlies (dus zonder de dividend-uitkeeringen op de preferente en gewone aandelen) over 1930 5.095.000 dollar bedroeg, dan spreken de uitkomsten over het achter ons liggende kwartaal boekdeelen. Men vraagt zich nog met eenige verwondering af, hoe het komt, dat de aandelen nog niet veel verder gedaald zijn. Een en ander had geen gunstigen invloed op het koersverloop der aandelen Koninklijke, die echter evenmin belangrijk reageerden. Wij kunnen ons vergissen, doch wij vermoeden uit allerlei factoren te moeten opmaken, dat de voortschrijdende concentratie-idee en de stijgende intellectuele der massa de tendenz heeft om niveleerend op dividend-uitkeeringen te werken. Wij bedoelen daarmee, dat niet meer de aandeelhouders de dominerende participanten in de bedrijfswinst zullen zijn, doch dat deze in toenemende mate voor expansie, sociale maatregelen en afschrijvingen zal worden besteed. Dat dus ook hier een versobering zal intreden, die kenmerkend voor de geheele huidige maatschappij is. De consequentie dezer theorie is de evenredige aanpassing van het koersniveau aan de nieuwe rendements-norm. Vandaar dat wij als onze pertinente meening konden vasthouden aan het idee, dat de heftige koersdaling der laatste jaren geen uiting van doelbewuste baisse-transacties was, geen speculatieve verdisconteringen van den weg bergafwaarts, die de economische maatschappij was ingeslagen, integendeel, dat de welvaart der maatschappij, die zelfs nu nog onder de oppervlakte bestaat, geheel anders wordt verdeeld. Wat wij crisis noemen, is slechts een crisis voor den ouderwetse geworden ondernemer. De nieuwe opvattingen omtrent het bedrijf tasten zijn positie aan en de natuurlijke inertie heeft de gevolgen van zijn doodstrijd over een groote categorie van belanghebbenden verdeeld. Heeft de oude era — die men abusievelijk met de kapitalistische periode aanduidt — het afgelegd, dan kan de hoogconjunctuur weder worden ingezet, doch ditmaal met andere gevolgen voor de diverse lagen, waaruit onze maatschappij bestaat. Niet het kapitalisme is stervende — een ieder streeft en blijft streven naar bezit, naar verbeterende sociale omstandigheden — maar de vroegere opvattingen ervan zijn bezig tenonder te gaan.

Zien wij dit niet duidelijk bij de Unielever? De geweldige concentratie-beweging bij dit concern uit zich niet in hogere dividenduitkeeringen, immers het dividend is nu al drie jaar op 10 pCt. gestabiliseerd, niettegenstaande groote bedragen voor afschrijvingen en reserveeringen zijn besteed. Maar men benut de groote exploitatie-winst om den prijs van de margarine beduidend te verminderen, al camoufleert men deze uit psychologische overwegingen door nieuwe merken tegen lagere prijzen in omloop te brengen, merken, die wel in naam, doch hoogstwaarschijnlijk niet in hoedanigheid van de oude verschillen. Het eenige onderscheid ligt in den prijs. De conservatieven zullen den hoogen prijs blijven betalen voor den ouden naam en daarbij denken, dat zij betere kwaliteit hebben ingekocht, terwijl de consumenten, die niet zoo voor traditie voelen, de goedkope Sanella inslaan.

Niettegenstaande de Unielever een der best geoutilleerde wereldconcerns kan worden genoemd, verwachten wij geen groote koersstijging, tenzij de onberekenbare speculatie opnieuw alle normen uit het oog gaat verliezen en zeepbellen blaast, die onvermijdelijk uiteenbarsten. Toch beschouwen wij deze aandelen als solide speculatieve beleggingsfondsen, waarvan het rendement ad circa 6¼ pCt. gunstig mag worden genoemd. Vooral nu de rente nog steeds laag blijft en geen teekenen vertoont van een stijging in de naaste toekomst.

De Federal Reserve Bank in New-York heeft de disconto-rente van 2 pCt. tot 1½ pCt. verlaagd en daarbij gedemonstreerd, dat de Amerikaansche centrale bankautoriteiten van de lessen der laatste jaren weinig geleerd hebben. Wij kunnen de zoogenaamde „easy-money“-politiek niet waardeeren, die o.i. geen enkele reële verlichting kan brengen. Slechts de speculatief aangelegden zullen het restje, wat de achter ons liggende krach hun heeft overgelaten, opnieuw in de waagschaal stellen en dan kunnen de financiële kannegieters met voldoening op hun werk neerzien. De koersstijging, die men vermoedelijk daardoor tijdelijk in het leven zal roepen, zal wat nieuwe financiële ellende brengen, zonder dat de reële handelswereld er de vruchten van zal plukken. De jongste koersstijging in Wall-street schrijven wij dan ook aan deze averechtsche politiek toe.

R.

Onze plaats.

Prof. Grosheide schreef in het „Noord-Hollandsch Kerkblad“ een reeks artikelen die aller aandacht verdienen. Het laatste van die artikelen nemen we hier over:

We hebben de laatste weken, zij het onder verschillende titels, een aantal artikelen geschreven, die alle één onderwerp raakten. Het ging om de plaats van onze Gereformeerde kerken, over haar taak en roeping naast andere kerken, in het wereldgeheel.

Wanneer we het gebodene samenvatten, dan kunnen we dat doen in twee uitspraken. Voor eerst onze kerken hebben zich zelfstandig, inwendig te versterken, ze hebben zeker als Gereformeerde kerken zichzelf te blijven. Maar in de tweede plaats, onze kerken mogen niet doen, alsof ze alleen in de wereld zijn, ze hebben nuchter de werkelijkheid onder de oogen te zien.

Wij willen nu die beide gedachten nog met een enkel woord toelichten.

Er is een tijd geweest dat er veel over stoere Gereformeerden werd gesproken. Tegenwoordig hoort men dat zoo niet meer. En dat is maar goed ook, want van de Gereformeerden kan zeker niet gezegd worden, dat ze zoo stoer zijn in onzen tijd.

Ik laat nu nog maar daar, dat die stoerheid ook wel eens koppigheid was en niet ontbloeit van zelfverheffing. Waar het thans op aankomt, is dat we eerlijk erkennen, dat er in onzen eigen kring verslapping is. Met name veel wereldschgezindheid. Een zoeken van de bijzaken, omdat men de hoofdzaken van niet genoeg beteekenis acht; omdat men meent te hebben, wat men inderdaad niet heeft. De vele gevaren van den nieuweren tijd zijn ook aan ons niet voorbijgegaan. Velen zijn meegevoerd, nog meerderen besmet.

Daarom is ons voor alle dingen noodig een waken om te behouden, wat we van den Heere ontvangen hebben. Een waken en bidden, een bewaren van het pand. Misschien moet er in onzen tijd meer afgebroken worden, dan dat er kan worden opgebouwd. We hebben ons in leer en leven als goede Gereformeerden te openbaren. Daarop behoort onze eerste gedachte gericht te zijn.

En juist als we dat doen, vinden we onze plaats ook in het moeilijke leven van dezen tijd. Wanneer anderen zien, dat God ons rijk heeft begenadigd en dat wij zelf bij die genade leven.

Dezer dagen werd te Amsterdam een conferentie gehouden, waarop de mannen van de Christelijke pers uit Duitschland, Engeland en Frankrijk bijeen kwamen. En met name uit Duitschland kwamen talrijke klachten over aanvallen op de kerk en het Christendom, waartegen de Christelijke pers zich heeft te weer te stellen. Dat heeft ook ons iets te zeggen. Als wij zelf niet sterk staan door de genade Gods, zijn we niet bij machte het hoofd te bieden aan de aanvallen, die op ons los komen.

En als we sterk staan, dan kan er ook samenwerking van Christenen zijn. Niet altijd, niet overal. Ik stel me zelfs voor, dat de Gereformeerde kerken als kerken niet vaak zullen kunnen samenwerken en in de eerste plaats zullen hebben te zoeken om al wat Gereformeerde is te vereenigen. Toch ook als kerken hebben we de toestanden recht te onderkennen. En het kan noodig worden voor ons met behoud van eigen zelfstandigheid toch de handen ineen te slaan. Dat wordt noodig, als de strijd niet gaat over bepaalde stukken van het Christelijk geloof, over kerkregering, over het optreden als Christen, maar als de strijd gaat tegen het Christendom als zoodanig. Als niet een bepaalde kerk, maar elke kerk in het geding is, dan is er noodig een zich openbaren van de algemeene Christelijke kerk. Dat moeten we als Gereformeerden nu zien en in het oog houden. Ook in de praktijk is er in ons land al iets van aan het licht getreden, toen het ging om de vervolgingen in Rusland. En het is goed dat het zoo geweest is.

Wij hebben als Gereformeerde kerken een eigen plaats van God ontvangen en we moeten die behouden. We moeten die plaats niet prijs geven door verwatering of door een valsche eenheid zoeken. Maar we moeten tegelijkertijd weten dat onze tijd telkens roept om een samen optreden van al wat God dient en in Zijn Zoon geloofd, omdat de opzettelijke en wel georganiseerde vijandschap tegen de kerk des Heeren zich gaat openbaren.

J. W.

Stervensgenade.

Zooals onze lezers weten, overleed voor eenige weken, te Djocja, Mevr. Groot, geb. Boot. Over haar sterven schrijft Ds Bouwman in de „Leidsche Kerkbode“:

Dr K. P. Groot, die eenige jaren directeur was van het Zendingshospitaal te Solo, is voor onze lezers geen onbekende, al is hij ten vorigen jare vertrokken naar Djocja als opvolger van Dr Offringa, directeur van het Petronella-hospitaal.

Mevrouw Groot nu, een dochter uit de bekende familie Boot te Delft (en dus ook nauw verwant aan de familie Boot te Leiden en Leiderdorp) is 10 April j.l. overleden. Eerst scheen een diep-ingrijpende operatie herstelling te hebben gebracht en was de vreugde in heel de Zending te Midden-Java groot. Want en Dr en Mevrouw Groot genoten algemeen zeer veel sympathie en liefde.

Thans is zij na veel lijden nochtans heengegaan en algemeen is de verslagenheid over het verlies van deze begaafde vrouw, in wien en voor haar man en gezin en voor het Zendingswerk en voor den breeden vrienden- en broeder- en zusterkring zooveel is verloren.

Dr van Andel nu schrijft er een artikel over in de „Delftsche Kerkbode“, waarin hij in het bijzonder iets mededeelt over het heerlijk sterfbed van deze vrouw en over de wonderbare vertroostende genade, welke vóór en na haar heengaan haar diep-bedroefde man mocht ervaren. Wij nemen daarvan een gedeelte over.

Na eerst te hebben meegedeeld: „Er is in haar zoo ontzaglijk veel verloren, dat onze harten schreien“, gaat hij verder:

„En toch zouden wij hun beiden op geestelijk gebied onrecht aandoen, indien wij een bittere klacht over dit sterven zouden uiten. In haar ziekte en op haar sterfbed heeft het licht van Gods genade zoo

helder gestraald, dat de duisternis van den dood voor het licht des levens geweken is. Als zij benauwd was, mocht zij zeggen: ik ben wel onrustig, maar dat is alleen mijn lichaam, niet mijn ziel. Het getuigenis van de zekerheid van haar geloof was zoo klaar en beslist, dat niet alleen zij den eenigen troost maakte, maar allen getroost werden over haar heengaan.

Op het Javaansche kerkhof bij het Petronella-hospitaal is zij begraven naast Mevrouw Pruys en Mevrouw Scholten. Het is een verheffende gedachte, dat haar stoffelijk overschot is ter ruste gelegd tusschen van dat van Javaansche broeders en zusters, want in haar leven heeft zij veel voor hen gearbeid en met hen meegeleefd, omdat zij hen liefhad“.

Dan merkt Dr van Andel op, dat, aangezien wij zoo vaak aan de aarde gebonden zijn, het voor ouderen en jongeren wel eens goed is, van het krachtige getuigenis des geloofs te vernemen, opdat wij onze harten ten hemel verheffen en onze wandel in de hemelen zij. Daarom is hij zoo vrij nog iets mede te deelen uit door hem ontvangen brieven over de begrafenissen, al dragen zij ook een meer intiem karakter. Daaruit laat hij dan nog deze passage volgen (waarin ik weer enkele woorden spatieer):

„De begrafenis van Mevrouw Groot is iets zeer bijzonders geweest. Op het gezicht van Dr Groot was zoo'n heilige blijmoedigheid en vreugde, omdat, naar hij verklaarde, hij zelf met zijn vrouw geweest was aan de hemelpoort om haar daar af te geven.

Zij leeft nu bij haar Christus, en wij, wij zijn het, die nog midden in den dood liggen; die gedachte leefde klaarblijkelijk in zijn hart. Een glans lag in zijn oogen, als had hij God zelf gezien.

Niet hij moest worden getroost, maar hijzelf troostte.

Ik heb nog nooit zulk een begrafenis, zulk een feest, meegemaakt. De blijdschap des geloofs deelde zich aan allen mede, en ieder ging gesterkt en bemoeid weer verder den pelgrimsweg, met nieuw verlangen in het hart naar het heerlijke einde van den weg. De weg die voor ons ligt, werd een kleine afstand, die welhaast afgelegd zal zijn, doordat een oogenblik de hemel zich als het ware geopend had, en het inzien voor een moment had geschenken“.

Tot zoover de brief.

Wanneer de Heere zoo zijn genade openbaart, waarom zouden we daarvan dan niet anderen mededeeling doen? 't Gaat om de verheerlijking van Gods Naam.

Wij besluiten met de bede van Dr van Andel: „Moge de Heere ook verder in rijke mate in onzen broeder Groot en zijn kinderen Zijn genade verheerlijken!“

J. W.

Een „up-to-date“ Vraagstelling.

Ds Gispén schrijft in de „Groninger Kerkbode“ het volgende:

In een brief van een zich noemend anti-militarist, die toch christen wil wezen, werd me de vraag gesteld: of er dan naar mijn overtuiging aan de van God geëischte gehoorzaamheid aan de overheid geen grenzen zijn?

Met genoegen wil ik beproeven die vraag te beantwoorden. Vooraf echter moet het begrip „overheid“ goed verstaan worden, opdat de vrager en ik niet langs elkander heen praten. Ik ga uit van het begrip „wettige overheid“ en versta daaronder dan: die overheid, die naar de grondwet, welke ze zelf bezworen heeft en naar de wettig tot stand gekomen en op de grondwet steunende wetten dus regeert.

Ik ga dus uit van een toestand, zooals wij door Gods goedheid in ons land nog mogen genieten. Een overheid, die zelf de wet op zijde zet of haar eeden, plechtig gezworen, breekt, heeft het recht verloren op den naam van „wettige overheid“ en mist dus ook het recht om gehoorzaamheid van haar onderdanen te eischen. Heel mijn antwoord gaat dus uit van normale toestanden. Dat stel ik zeer sterk op den voorgrond. De ervaring toch heeft me geleerd op de vele vraagavonden, door mij in de mobilisatiedagen gehouden, dat de stellers van dergelijke vragen gewoonlijk denken aan abnormale gevallen en vanuit dat abnormale dan gaan redeneeren. Wij leven in Nederland. Wij hebben een grondwettelijke overheid. Op onze wetgeving heeft ons volk door zijne krachten de wet verkozen vertegenwoordigers een zeer grooten invloed. Zoo heeft de overheid binnen de grenzen van de wet zeer zeker het recht om van ons als onderdanen te eischen, dat wij aan die wetten gehoorzaamheid bewijzen. Die gehoorzaamheid is voor den christen tevens gehoorzaamheid aan God, die hem door de hand der wettige overheid regeert. Alleen als de vrager en ik het daarover eens zijn kunnen we verder redeneeren.

Wanneer komt er voor den christen nu een conflict tusschen hem en die wettige overheid? Niet wanneer in eenige op wettige wijze tot stand gekomen wet een of andere bepaling is opgenomen, welke naar zijn overtuiging niet gewenscht of minder in 's lands belang is. Niet als eenige wet hem groot ongerief, geldelijke schade of groote hinder veroorzaakt. In al die gevallen is de christen om Godswil verplicht te gehoorzamen. Natuurlijk staat het hem vrij langs wettigen weg zijn bezwaren in te brengen, kan en mag hij al zijn politieke invloed aanwenden om zoo spoedig mogelijk verandering in die bepaalde wet aan te brengen. Dat is zijn recht als Nederlander, als kiezer en als christen. Maar gehoorzamen is in en onder dat alles zijn eerste plicht als christen. Die gehoorzaamheid kan hem zeer moeilijk vallen. Ik denk b.v. aan den schoolstrijd. Wat een offers zijn er toen niet gebracht! Welke opofferingen hebben vele christenouders zich toen niet getroost. Het tegenwoordig jonge geslacht kan zich nauwelijks daar een voorstelling meer van maken. Maar nooit is toen in christelijke

kringen gehoorzamen werden groote politieke is geweest die ook delevinsheid aan

Conflictheid kon door ha een wel lig Woc te staan mijn ov van G heid

wat G de chr de chr God zeg ook, on Heere

Nu k dat co wettig tuigd b vallen z in geer nabij m gemaak zal me aarzeli gegron stand i is het als de

Hier ik hen gebrac

BO

Nu er donier", jaargang deelen.

En dan uitgebre een zeer zending met deze die met de opleit ongetwijf verrijken

Wij w inhoud. de bezwa van den deel van China's v vrouw v Protestat onder de geeft te schieden zending rubriek

Deze d zien, ho Zending doen wo zorgen v schen" nogmaal jongeling te nemer ning ove de eerste dacht ge met alle

De tier een voor tijdschrii twisten v zeer leze met de s hoogte i teveel bu men dan wege op schiedt,

Als v Waazem treft het N. D. B zijn leidi methode eenvoudi oogen zi ringen e standig werking, werkt al kunnen trik ove ernstig niet tot

ernis van den
is. Als zij be-
wel onrustig,
t mijn ziel.
ar geloof was
t alleen zij
maar allen
heengaan.
etronella-Hos-
Pruys en Me-
nde gedachte,
ste gelegd te-
ers en zusters,
han gearbeid
iefhad".
gezien wij zoo
voor ouderen
krachtige ge-
dat wij onze
wandel in de
g iets mede te
even over de
intiem karak-
assage volgen
r):
is iets zeer
van Dr Groot
den vraag-
elf met zijn
emelpoort

ij, wij zijn het,
die gedachte
n glans lag
selfgezien.
oost, maar

regrafenis,
t. De blid-
baan allen
en bemoe-
msweg, met
t naar het
t. De weg die
t, die welhaast
genblik de
opend had,
ent had ge-

enbaart, waar-
mededeeling
n Gods Naam.
Andel: „Moge
onzen broeder
neerlijken!”
J. W.

Vraagstelling.
Kerkbode" het

anti-militairis-
de vraag ge-
ig aan de van
overheid geen

vraag te beant-
rip „overheid”
en ik niet langs
et begrip „wet-
t: die overheid,
bezworen heeft
n op de grond-

zoals wij door
genieten. Een
of haar eeden,
recht verloren
" en mist dus
n haar onder-
d gaat dus uit
er sterk op den
geleerd op de
mobilisatiedagen
ke vragen ge-
llen en vanuit
Vij leven in Ne-
te overheid. Op
zijne krachten
en zeer grooten
de grenzen van
ons als onder-
n gehoorzaam-
voor den chris-
ie hem door de
n als de vrager
we verder rede-

nu een conflict
? Niet wanneer
komen wet een
relke naar zijn
in 's lands be-
ongerief, gelde-
aakt. In al die
verplicht te ge-
vrij langs wet-
n, kan en mag
n om zoo spo-
elde wet aan te
nder, als kiezer
in en onder dat
ie gehoorzaam-
t denk b.v. aan
er toen niet ge-
vele christen-
enwoordig jonge
en voorstelling
n in christelijke

kringen ook maar de gedachte uitgesproken om de gehoorzaamheid aan de overheid op te zeggen! Daar werden in die kringen wel bidstonden gehouden, wel groote adreshewegingen georganiseerd, wel zeer sterk politiek invloed getracht uit te oefenen. Maar nooit is geweigerd de wet, hoe onbillijk en onrechtvaardig die ook voor de voorstanders van het christelijk onderwijs was, te gehoorzamen en tot het hietere eind te belevan! En dat deden die christenen uit gehoorzaamheid aan Gods Woord!

Conflit tussen den christen en zijn wettige overheid komt er dan pas, als die overheid de grondwet, door haar zelf bezworen, op zijde zet of wanneer zij een wet uitvaardigt, welke in strijd is met Gods heilig Woord. Dan, maar ook dan alleen, komt de christen te staan voor het kiezen: God of mensch. Dat is, naar mijn overtuiging, de geheel eenige grens stellen aan de van God gewilde gehoorzaamheid aan de wettige overheid. Alleen, wanneer de wettige overheid iets eischt wat Gods Woord nitdrukkelijk verbiedt, mag en moet de christen onderaan uit gehoorzaamheid aan zijn God zeggen: ik weiger u te gehoorzamen! Dan moet hij ook, om Godswil, al de gevolgen daarvan dragen, den Heere biddend hem te sterken tot den einde toe.

Nu kan, naar mijn wijze van inzicht in Gods Woord, dat conflict niet ontstaan uit de militiewet of uit een wettig mobilisatiebevel. Wel ben ik er diep van overtuigd hoe ontzaglijk moeilijk 't menigen christen dan vallen zal der overheid te gehoorzamen. Vergeten ben ik in geen enkel opzicht wat ik Augustus 1914 van zeer nabij met veel ouders en jonge vrouwen en mannen meegemaakt heb. De ontroering toen door mijn ziel gegaan zal me bijblijven heel mijn leven, maar zonder eenige aanleiding zeg ik uit volle overtuiging op Gods Woord gegrond: als de wettige overheid naar de wettig tot stand gekomen wet haar weermacht mobiliseert, dan is het ongehoorzaamheid aan de overheid en aan God als de christen zegt: ik weiger!

Hiermede heb ik den vrager beantwoord, al zal ik hem waarschijnlijk niet tot een andere gedachte gebracht hebben.

J. W.

BOEKBESPREKING

„De Macedoniër”.

Nu er vier afleveringen verschenen van „De Macedoniër”, valt het ons heel gemakkelijk over den nieuwen jaargang, door den nieuwen uitgever verzorgd, te oordeelen.

En dan kan dit oordeel gunstig zijn. De redactie werd uitgebreid met Dr van Andel en echtgenoot, die beiden een zeer vaardige pen hebben en tevens tot oordeelen in zendingzaken bevoegd zijn als weinigen. In één adem met deze beide moet worden genoemd Dr F. L. Bakker, die met verlof in het land is, en zoowel als docent aan de opleidingsschool op Java, als ook als taalgeleerde ongetwijfeld met zijn bijdragen „De Macedoniër” zal verrijken.

Wij wijzen ditmaal op aflevering 4 met haar rijken inhoud. De Lambooy geeft een geharnast antwoord op de bezwaren van Ds D. K. Wielenga inzake het gebruik van den Godnaam op Soemba. Ds Pol plaatst het oordeel van een Chineesch Christen over den doop van China's president Chiang-Kai-Shek; zeer belangrijk. Mevrouw van Andel schrijft over de „bekeering” van een Protestantischen onderwijzer tot de Roomsche kerk, onder den titel: „Een oprechte zoeker?” Het vraagteeken geeft te denken. Ds van Nes deelt iets mee „Uit de geschiedenis der Joden na 70”; Ds Pol behandelt in zijn zendingsoverzicht „Soemba”, en besluit met zijn gewone rubriek „Van mijn Uitkijk”.

Deze dorre opsomming van slechts één aflevering doet zien, hoe de redactie alles doet, om ons Gereformeerd Zendingstijdschrift op peil te houden, ja steeds beter te doen worden. De uitgevers, Gebr. Zomer & Keuning zorgen voor een passenden vorm. Als nu „onze menschen” maar intekenaren en lezers worden! Laten wij nogmaals vooral de kerkeraden en verenigingen van jongelingen enz. opwekken, om van dit tijdschrift kennis te nemen. Ten slotte spreken wij er onze innige voldoening over uit, dat aan enkele opmerkingen, die wij bij de eerste aflevering meenden te moeten maken, alle aandacht geschonken werd, zoodat wij „De Macedoniër” met alle vreugde hartelijk kunnen aanbevelen.

J. D. W.

„Woord en Daad”.

De tiende jaargang van „Woord en Daad” zette in met een voortreffelijke aflevering. Gelijc men weet, is dit een tijdschrift voor Inwendige Zending. Over den naam twisten wij niet, het komt op den inhoud aan, en deze is zeer lezenswaard. Natuurlijk kan men het niet in alles met de schrijvers eens zijn, doch zij brengen ons op de hoogte met verschillende verschijnselen, die wel eens teveel buiten het oog van de Gereformeerden vallen. Wil men dan ook op de hoogte blijven met hetgeen zoo allereerste op het terrein van de „inwendige zending” geschiedt, dan kan men „Woord en Daad” niet missen.

Als voorbeeld wijzen wij op het referaat van G. van Waasenaar over: „Een jonge Reveilbeweging”. Het betreft het optreden van den Lutherischen predikant Dr F. N. D. Buchman te Philadelphia. De beweging, die onder zijn leiding zich voordoet, kan eerder een leven dan een methode worden genoemd. Zijn richtlijnen zijn uiterst eenvoudig: Gods leiding; zonde onverschrokken onder de oogen zien; deelen (met elkander spreken over de ervaringen enz.); de noodzakelijkheid het ontvangene op verstandige manier door te geven; rentmeesterschap; samenwerking, en trouw. Het lezen over zulke bewegingen werkt altijd beschamend en verootmoedigend. Hetzelfde kunnen wij zeggen over het referaat van G. C. van Niftrik over: „De Nederlandsche Jongeliedenbond voor ernstig Christendom”. Een boek aankondiging leent zich niet tot critiek in breedten zin; laten wij het met deze

korte aankondiging mogen laten; elke arbeider in het werk der Evangelisatie kan niet anders dan met vrucht deze periodiek lezen. Zij wordt keurig uitgegeven door den Alg. Boekhandel voor inwendige en uitwendige zending te Den Haag, directeur A. J. C. van Seters.

J. D. W.

De Redactie ontving ter aankondiging:

Het „Lentenummer” van „Timotheüs”, jrg. 36, no. 31, waarvan de inhoud is:

Hoofdartikel: „Zie ik ben met u”. Indrukken Hoofddirecteur: In de voetstappen van haar Moeder. Geschilderd portret „Prinses Juliana”. Lente in de haven. „Molen bij Voorschoten”, ets van H. E. Roodenburg. De Schepping, door A. Norel—Straatsma. Lentelied, muziek van J. F. Tierie. Houtsnede van Han Krug. Vaderlandse havens, door H. J. v. d. Munnik. Het stadstuinje, door Mevrouw Kuiper—Van Oordt. Levenswaarde, Gedicht van H. W. Aalders. Als de Ribes bloeit....., door A. L. van Hulzen met illustratie. Bloedreiniging in het voorjaar, door Dr J. Voorhoeve. Een koninklijk woord, door A. J. Drewes. Die Staatsvormen Europas nach der spanischen Revolution, overzicht. Zit recht, door A. Lukkien. Gedachte. Zwanen, door A. J. L. Looyen. Referendum over „De Nieuwe Spelling”. Kunstbijlage in vierkleurendruk naar een schilderij van J. van Vuuren: „Schaapekooi op de Veluwe”.

De Christelijke Illustratie „De Spiegel”, jrg. 25, no. 32, die brengt een artikel Wat om ons heen gebeurt, van J. C. de Koning; Historische Anecdoten, door S. Postmus; Willem Mengelberg, Neerlands grootste dirigent (met illustraties); een meditatie van Ds Hogehirk; 't vervolg van het verhaal „Het geheim van het Sneeuwland”, door Ds J. A. Visscher; 't slot van het verhaal „Teuntje”, door M. Boss; een aardig geïllustreerd artikel over „De Lijfwacht” door H. J. van der Munnik; 't vervolgverhaal „Geharkte Bladeren”, door K. Lantermans; een natuurhistorisch artikel over „De Bouwmeesters der Boschrijvers (bevers), door H. Heidinga; een schets „Uit Oosterwier”, door H. van Ek. Voorts de illustratie-rubrieken van buiten onze grenzen; Van Her en Der; Van Eigen Erf; Voor onze Lezeressen.

Het Meinummer van „De Jonge Vrouw” met bijdragen van Diet Kramer (Het kostbaar geschenk), van K(euning) (meditatie over de Hemelvaart), van Mevr. de Vries Robbé—Bergmans (De Moeite Waard), van Johanna E. Kuiper (Vrouwelijke politie), van J. M. W(esterbrink) W(irtz) (Letje en de fout van haar dagen), van Johanna Vis (Voorjaarsbehandeling van onze kamerplanten), van Ina (Een atelier-dag), van A. Hallema (Een zeereis van Zuid-Afrika naar Nederland in 1751), van Hermien Manger (Verzen). Voorts de rubrieken keukengeheimen, Onze kleeding, Praktische Dingen, Correspondentie van de Redactie, Nieuws uit onzen eigen kring en een (blijkbaar redactioneel) artikel over „Onze Kampen”.

Het Achtste extra-nummer van „Geloof en Vrijheid”, orgaan van de Chr. Mannenvereniging „Gij zijt allen broeders”, voornamelijk weer gewijd aan de Russische geloofsvervolgelingen.

Het Mei-nummer van „het Maandblad van de Geref. Vereniging voor Drankbestrijding” onder red. van Ds W. H. Gispén, Badhuisstraat 101, Scheveningen. Het jaarverslag van de Vereniging voor Alcoholbestrijding bij het Snelverkeer.

Het Meinummer van H. O. R. A., orgaan van de vereniging tot ondersteuning van Burgerlijke Ambtenaren, waarin o.m. een art. over „De Overheid en het werk van H. O. R. A. en het bedrijf der geldschietsters.

Het Maartnummer (dd. 25 Maart) van „De Zaaier”. Blad ter verbreiding der Christelijke gedachte in Nederl. Indië, waarin o.m. art. over De eenige blijde tijding in de wereld, Beschouwingen over den Bijbel, Ons hart zal nooit vergeten, De Zending op Nieuw-Guinea.

C. T.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Diever: J. Hettinga te Hasselt.
Goes: W. H. v. d. Vegt te Bergum.
Klundert: Joh. Meijnen te Zalk.
Mijdrecht (2e maal): F. de Vries te Raamsdonk.
Vinkeveen en Wormerveer: J. Sijbesma, cand. te Dedemsvaart.

Aangenomen naar:

Kolthorn (Voor den Evangelisatiearbeid onder de Zuiderzeearbiders): L. J. Wielenga, cand. te Amsterdam.
Rhoon (2e maal): H. H. v. Kapel te Kooten.
Sneek: H. Veldkamp te Kralingscheveer.

Bedankt voor:

Helder: R. J. v. d. Meulen te IJmuiden.
Ierscke: P. de Feijter te Zwartshuis.
Smilde: W. v. d. Heide te Zoutkamp.

Afscheid van:

Bolsward: J. op 't Holt. Tekst: 1 Petr. 5:10 en 11.
Voorthuizen: L. Hoorweg. Tekst: 2 Tim. 3:14 en 15.

Emeritaat.

Ds J. Runia, Geref. predikant te Arnhem, verkreeg van de classis Middelburg met ingang van 1 Juli e.k. eervol emeritaat.

— Cand. S. U. Zuidema te Apeldoorn, beroepen predikant bij de Geref. Kerk te Anna Paulownapolder, is door de classis Alkmaar der Geref. Kerken peremptoir geëxamineerd en met algemeene stemmen toegelaten tot den dienst des Woords en der sacramenten.

— Cand. Jac. van der Staal, te Bosch en Duin (U.), beroepen predikant bij de Geref. Kerk te Gorredijk, is door de classis Heerenveen met gunstig gevolg peremptoir geëxamineerd en toegelaten tot den Dienst des Woords en der Sacramenten.

— De heer O. Bouwman, cand. aan de Theol. School te Kampen, is door de Classis Zwolle der Geref. Kerken praeparatoir geëxamineerd en beroepbaar verklaard. De heer Bouwman is gaarne bereid een eventueel beroep terstond in overweging te nemen.

De Geref. Kerk van Hilversum.

Daar de dubbele preekbeurt de laatste maanden voor Ds Tom zeer bezwaarlijk en afmattend was, heeft de kerkeraad der Geref. Kerk van Hilversum besloten, hem gedurende een half jaar vrij te stellen van één preekbeurt per Zondag en in die beurt te voorzien door predikanten uit de omgeving te verzoeken in den Dienst des Woords voor te gaan. Deze regeling is reeds Zondag j.l. in werking getreden.

Promotie.

Vrijdag 8 Mei is aan de Wilhelms-universiteit te Munster (Westphalen) gepromoveerd tot Doctor in de Philosophie (Paedagogiek) de heer Bastiaan Antonie Knoppers, predikant bij de Gereformeerde Kerk te Amsterdam, op proefschrift: „Die Jugendbewegung in den Niederlanden, ihr Wesen und ihre paedagogische Behandlung.” (mit vergleichender Berücksichtigung der Deutsche Jugendbewegung). Deze promotie geschiedde magna cum laude.

Een stichtelijk woord.

Het kort verslag der jongste vergadering van de Classis Haarlem der Geref. Kerken bevat de volgende mededeeling: „De Kerk van Santpoort verzoekt, dat de Classis aan Prof. van Schelven het recht verleene om in de Kerken der Classis een stichtelijk woord te spreken. Aangenomen”.

Predikantenconferenties.

Te Groningen wordt 27 Mei a.s. een Geref. Predikantenconferentie voor de gelijknamige provincie gehouden, waar Dr L. van der Zanden, van Groningen, een referaat zal houden over: „De Verbondsgedachte”.

Kerkinstellings.

De Gereformeerden, woonachtig te Halle (G.), waar thans onder toezicht van den Kerkeraad der Geref. Kerk te Varsseveld een Evangelisatie-vereeniging werkt, hebben bij de Donderdag 7 Mei te Doetinchem gehouden vergadering van de Classis Zutphen het verzoek ingediend om over te gaan tot de instelling van ambten op deze plaats. De Classis besloot een commissie te benoemen om deze aangelegenheid na te gaan en daarover in een volgende vergadering te rapporteren. De commissie bestaat uit de heeren Ds H. Hummelen te Zutphen, Ds J. B. Jansen te Doesburg en ouderling Winkelman te Vorden. De Gereformeerden te Halle woonachtig, ressorteeren onder de Geref. Kerk van Varsseveld.

De nood der tijden.

De Classis Den Haag, door de Generale Synode der Geref. Kerken daartoe aangewezen, nam in behandeling de verzoeken van de Classis Klundert en van de Kerken van Dedemsvaart en Haarlem om in verband met den nood der tijden een nationaal biddag of bidstond uit te schrijven. De Classis oordeelde, dat voor het uitschrijven van zulk een biddag of bidstond zeer bijzondere redenen moeten aanwezig zijn en dat de nood van land en volk elken Zondag in den gebede aan God kan worden opgedragen. De Classis oordeelde te moeten blijven bij haar in een vorige vergadering genomen besluit en thans tot de uitschrijving van zulk een biddag of bidstond niet te moeten overgaan.

Gereformeerden in België.

De Classis Dordrecht der Geref. Kerken zal haar volgende vergadering in September te Antwerpen houden. Reeds eerder werd besloten, dat voortaan elk jaar de Septembervergadering der Classis Dordrecht van de Geref. Kerken in België zal worden gehouden. Op die wijze hoopt men de jonge Geref. Kerken in België te sterken.

De bouw van een Geref. Kerk te Mechelen, voor welke geld bijeengebracht werd, is thans verzekerd. Binnenkort zal er een aanvang mee worden gemaakt. Men heeft thans in België drie geïnstitueerde Geref. Kerken: te Antwerpen, Brussel en Gent, terwijl een vierde en vijfde kerk in wording zijn te Mechelen en te Denderleeuw. Voorts wordt er veel Evangelisatie-arbeid verricht.

CHR. GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Lisse: J. Drenth te Broek op Langendijk en A. Ponstein te Steenwijk.

Beroepen te:

Dordrecht: H. Visser te Lelouard.
Uitrum: L. Floor, cand. aldaar.

GEREF. GEMEENTEN.

Tweetal te:

Vlaardingen: A. de Blois te Dirksland en H. A. Minderman te Lisse.

Beroepen te:

Middelbarnis: J. Fraanje te Barneveld.

Bedankt voor:

Werkendam: W. C. Lamain te Leiden.

NEDERL. HERVORMDE KERK.

Drietal te:

Delfshaven (Rotterdam) (vac. C. B. Holland): J. J. Tinuner te Ermelo, J. C. Wolters te Onstwedde en J. D. v. Hof te Oud-Beijerland.

Beroepen te:

Axel (toez.): A. F. W. de Kluis te Serooskerke (W.).
Benschop: D. J. v. d. Graaf te Ede (G.).
Bergschenhoek: W. Rijnsburger te Polsbroek en Vlist.
Dinteloord: Joh. de Bres te St. Maartensdijk (Z.).
Domburg: H. K. Queré te Nijbroek.
Garijp: F. J. A. de Jagher te De Krim (O.).
Heinkensand: A. de Willigen, cand. te Utrecht.
Hellevoetsluis: H. Bogers te Klaaswaal.
Ooltgensplaat en Wierden: E. Schimmel te Ameide.
Rhenen: B. Tuinstra te Soesterberg.
Sluipwijk: J. R. Cuperus, cand. te Utrecht.
Weerselo: W. G. Planten te Goor.

Aangenomen naar:

Obdebroek: J. Lekkerkerker te Molenaarsgraaf.
Rijssen: A. van Willigen te 's-Grevelduin-Capelle.

Bedankt voor:

Jaarsveld: D. E. J. Hupkes te Oosterwolde (Gld.).
Goudalak: W. Rijnsburger te Polsbroek en Vlist.
Hollandscheveld—Z.O. Elim: G. Barger Ez. te Hoorn.
Lopikerkapel: D. v. Lutterveld, Em. pred. te Zeist.

Afscheid van:

Blankenham: F. H. Plooi. Tekst: Matth. 13:13.

Intrede te:

Groot-Ammers: J. v. Amstel. Tekst: Luc. 8:18.
Muiden: G. C. Severijn. Tekst: Jes. 40:6-8 (3 Mei).
Soest: E. Groeneveld. Tekst: 2 Cor. 4:5.

Overleden:

10 Mei: H. v. Druten, Em. pred. te Rijnsburg, 89 jaar.